

Főoldal>Bírósági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?
Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Belgium

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Lásd lent.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Bevezető

Az egyértelműség kedvéért, a belga jogrendszer sajátosságaira figyelemmel az 1. és a 2.1. kérdéseket közösen tárgyaljuk.

Különbséget kell tenni először is a hatáskör (*compétence d'attribution/volstrekte bevoegdheid*, más néven *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*) és az illetékesség (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*) között.

Minden kereset egy követelést tartalmaz, amely gyakran pénzüsszegre vonatkozik. A jogalkotó a bíróság hatáskörét oly módon határozza meg, hogy megjelöli azon követelések tárgyát és értékét, amelyek kapcsán a bíróság eljárhat.

A tájékoztatóban az 1. és a 2.1. pont vonatkozik a hatáskörré.

Az alsóbb szintű bíróságok illetékessége nem terjed ki Belgium egész területére. A jogszabályok különböző területekre osztják az országot (járások, kerületek stb.). Minden bíróság csak saját területén járhat el. Ezt nevezik illetékességnek, amelyet a 2.2. kérdésre adott válasz ismertet.

Korlátlan hatáskör: az elsőfokú bíróság

Az elsőfokú bíróság (*tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg*) „korlátlan hatáskörrel” (*plénitude de compétence/volheid van bevoegdheid*) rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság, más bíróságokkal ellentétben, minden ügyben eljárhat: a más bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben is.

A bíróságokról szóló törvénykönyv (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) 568. cikke kimondja, hogy az elsőfokú bíróság minden ügyben eljár, azok kivételével, amelyeket közvetlenül a fellebbviteli bíróság (*cour d'appell/hof van beroep*) vagy a semmitőszék (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*) elé terjesztettek. Az elsőfokú bíróság korlátlan hatáskörre „feltételes”, abban az értelemben, hogy az alperes kifogásként hivatkozhat arra, hogy a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel, mivel más bíróság rendelkezik különös hatáskörrel az ügyben. Az elsőfokú bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik bizonyos ügyekben. Bizonyos típusú jogvitákat az elsőfokú bíróság elé kell terjeszteni akkor is, ha a követelés értéke nem haladja meg a 2500 eurót, így például a személyállapoti követeléseket.

Más bíróságok

Az egyéb bíróságok felsorolása alább szerepel, hatáskörük rövid ismertetésével.

a) A békebíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 590. cikke szerint a békebíróság (*juge de paix/vrederechter*) általános hatáskörrel rendelkezik minden 2500 euró alatti értékű követelést illetően, azok kivételével, amelyek esetében a törvény kifejezetten más bíróság hatáskörét írja elő. Ezen általános hatáskörön túl a békebíróság különös hatáskörrel (lásd a bíróságokról szóló törvénykönyv 591., 593. és 594. cikkét), illetve kizárólagos hatáskörrel (a bíróságokról szóló törvénykönyv 595. és 597. cikke) is rendelkezik bizonyos ügyekben, a követelés értékétől függetlenül. A békebíróság különös hatáskörébe tartozó ügyek például a bérleti szerződésekkel, közös tulajdonnal, út- és egyéb szolgalmi jogokkal és tartásdíjjal kapcsolatos ügyek. A békebíróság hatáskörrel rendelkezik örökbe fogadási nyilatkozatokkal és apaság elismerésével kapcsolatos ügyekben. A kisajátítással és a zárlattal kapcsolatos ügyek a békebíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

b) A rendészeti bíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 601a. cikke szerint a rendészeti bíróság (*tribunal de police/politierechtbank*) jár el minden közúti balesetből eredő kártérítési igény kapcsán, annak összegétől függetlenül. Az ilyen ügyekben a rendészeti bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

c) A kereskedelmi bíróság

A bíróságokról szóló törvénykönyv 573. cikke szerint első fokon a kereskedelmi bíróság (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) jár el a vállalkozások közötti ügyekben, vagyis a tartósan gazdasági tevékenységet folytató természetes személyek vagy cégek olyan jogvitáiban, amelyek az e tevékenység részeként kifejtett cselekményekre vonatkoznak, és amelyek nem tartoznak más bíróság különös hatáskörébe.

A valamely vállalkozás ellen pert indító, vállalkozásnak nem minősülő felperes dönthet úgy, hogy a kereskedelmi bíróság előtt indítja meg az ügyet. A kereskedelmi bíróság emellett váltóügyekben (saját váltó és idegen váltó) is eljár.

Ezen általános hatáskör mellett a kereskedelmi bíróság különös és kizárólagos hatáskörrel is rendelkezik bizonyos ügyekben. A különös hatáskörébe tartozó ügyeket a bíróságokról szóló törvénykönyv 574. cikke sorolja fel. Ezek közé tartoznak a kereskedelmi társaságokkal kapcsolatos jogviták, valamint a tengeri és belvízi hajózással kapcsolatos keresetek. A bíróságokról szóló törvénykönyv 574. cikkének (2) bekezdése értelmében a kereskedelmi bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közvetlenül a fizetésképtelenségből vagy a fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárásból eredő keresetek és jogviták elbírálására a fizetésképtelenségről szóló, 1997. augusztus 8-i törvény (*loi du 8 août 1997 sur les faillites/faillissementswet van 8 augustus 1997*) és a vállalkozások folytonosságáról szóló, 2009. január 31-i törvény (*loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises/wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen*) alapján, amennyiben ezeket a fizetésképtelenségre vagy a fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárásra alkalmazandó külön törvény szabályozza.

d) A munkaügyi bíróság

A munkaügyi bíróság (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) a fő különbíróság, amely lényegében a kifejezetten hozzá telepített ügyekben rendelkezik hatáskörrel. Ezeket az ügyeket a bíróságokról szóló törvénykönyv 578. és azt követő cikkei ismertetik, és azok a következők:

munkaügyi jogviták;

munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos jogviták;

társadalombiztosítási jogviták.

A munkaügyi bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az 578–582. cikkben hivatkozott jogszabályok, illetve az egyes szociális törvények megsértése esetén alkalmazandó közigazgatási bírságokról szóló törvény (*loi relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales/wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten*) által előírt közigazgatási bírságok kapcsán, valamint a kollektív adósságrendezésekkel kapcsolatos követelések tárgyában.

e) Az alsóbb szintű bíróságok elnökei – Ideiglenes intézkedés iránti eljárás

A bíróságokról szóló törvénykönyv 584–589. cikke azt mondja ki, hogy az elsőfokú bíróság, a kereskedelmi bíróság és a munkaügyi bíróság elnökei sürgős esetekben jogosultak ideiglenes döntést hozni a bíróságuk hatáskörébe tartozó ügyekben (ideiglenes intézkedés iránti eljárás, [*référé/kort geding*]). Ennek feltétele, hogy az ügy sürgős legyen, a határozat pedig csak ideiglenes határozat lehet, amely nem prejudikálja magát az ügyet. Ily lehet például a szakértői vizsgálat elrendelése, tanú kihallgatásának elrendelése stb.

f) A biztosítási intézkedésekkel kapcsolatban eljáró bíró

A biztosítási intézkedésekkel kapcsolatban eljáró bíró (*juge des saisies/beslagrechter*, lásd a bíróságokról szóló törvénykönyv 1395. cikkét) foglalkozik a biztosítási intézkedésekkel (*saisies conservatoires/bewarende beslagen*), az ítéletek végrehajtásával, továbbá a Szövetségi Adóhivatal keretében a Tartási Ügyek Hivatala létrehozásáról szóló, 2003. február 21-i törvényben (*loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances/wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*) hivatkozott Tartási Ügyek Hivatala által hozott intézkedésekkel kapcsolatos valamennyi követeléssel.

g) A fiatalok bírósága

Bár a fiatalok védelme a belga szövetségi államot alkotó közösségek feladata, a fiatalok bíróságának kialakítása továbbra is szövetségi ügy, és azt az ifjúságvédelemről szóló, 1965. április 8-i törvény (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*) szabályozza. A fiatalok bírósága (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) az elsőfokú bíróság egy csoportja, amely a fiatalok védelmét szolgáló intézkedésekkel foglalkozik.

h) A családjogi bíróság

A családjogi bíróság (*tribunal de la famille/familierechtbank*) rendelkezik hatáskörrel a családjogi jogvitákban. Hatásköre közelebből kiterjed a következőkre (a bíróságokról szóló törvénykönyv 572a. cikke):

a házastársak és bejegyzett élettársak közötti jogviták;

a szülői felügyelettel kapcsolatos jogviták;

a tartási kötelezettséggel kapcsolatos jogviták;

a házastársi vagyoni jogi szerződésekkel kapcsolatos jogviták.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A belga jogrendszer alapelve a felperes választási joga. Ezt az általános gyakorlatot a bíróságokról szóló törvénykönyv 624. cikkének (1) bekezdése rögzíti. A felperes általában az alperes vagy több alperes esetén valamelyik alperes lakóhelye (*domicile/woonplaats*) szerint illetékes bíróság előtt indítja meg a pert. Mi a helyzet akkor, ha az alperes nem természetes személy, hanem jogi személy? A jogi személy címe a székhelyének (*siège/hoofdzetel*), vagy azon helynek a címe, ahonnan irányítják.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A felperes bizonyos esetekben jogosult arra, hogy az ügyet eltérő bíróság elé terjessze. E lehetőségeket többek között a bíróságokról szóló törvénykönyv 624. cikkének (2)–(4) bekezdése rögzíti. Az alperes vagy több alperes esetén valamelyik alperes lakóhelye szerinti bíróság mellett a felperes a következők közül választhat:

azon hely bírósága, ahol egy vagy több, a jogvitában szereplő követelés keletkezett, illetve ahol a kötelezettségeket teljesítik, teljesítették vagy teljesíteni kellett volna;

a szóban forgó aktus végrehajtására kiválasztott kézbesítési cím szerinti bíróság;

azon hely bírósága, ahol a bírósági végrehajtó (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) személyesen beszélt az alperessel, amennyiben az alperes(ek)nek nincs belgiumi vagy külföldi címe.

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az ideiglenes intézkedés iránti eljárásokban azon bíróság elnöke rendelkezik illetékességgel, ahol az ítéletet végre kell hajtani.

A tartásdíjat illetően a bíróságokról szóló törvénykönyv 626. cikke kimondja, hogy a társadalmi beilleszkedési támogatáshoz való joghoz kapcsolódó tartási követelések a felperes (például a tartásra jogosult családtag) lakóhelye szerinti bíróság előtt érvényesíthetők.

Ezeket a 624. és 626. cikkben rögzített szabályokat ellenkező rendelkezés hiányában kell alkalmazni, és azoktól a felek szabadon eltérhetnek. A felek ennél fogva illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást köthetnek, amely szerint bármely jogvitát csak kijelölt elsőfokú bíróságok elé lehet terjeszteni.

Van ugyanakkor néhány kivétel a szabad választás elve alól.

A jogszabály megjelöl több olyan esetet, amikor a felperes nem választhat. Ezeket az eseteket elsősorban a bíróságokról szóló törvénykönyv 627–629. cikke rögzíti. Ilyen esetet képeznek például:

a munkaszerződésekre vonatkozó jogviták (a 627. cikk (9) bekezdése) esetében: az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a gazdasági tevékenység, illetve a foglalkozás vagy a társaság, szervezet vagy csoport tevékenységének folytatásához igénybe vett bányá, üzem, műhely, üzlet, iroda, illetve általában vett helyszín található;

helyrehozhatatlan megromlás miatt a házasság felbontása vagy a különválás iránti keresetek (a 628. cikk (1) bekezdése) esetében: a házastársak utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság vagy az alperes lakóhelye rendelkezik illetékességgel.

Még ezekben az esetekben is van némi választási szabadság. A bíróságokról szóló törvénykönyv 630. cikke kimondja, hogy a jogvita felmerülését követően a felek megállapodhatnak a jogszabályi rendelkezésektől való eltérésben. Ugyanakkor minden ilyen jellegű megállapodás semmis, ha azt a jogvita felmerülése előtt kötötték.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Egyes esetekben, különösen a bíróságokról szóló törvénykönyv 631–633. cikkében leírt helyzetekben az egyik bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. Ilyenkor a felperesnek nincs választási lehetősége, továbbá sem a jogvita felmerülését megelőzően, sem pedig azt követően nincs lehetőség illetékességi kikötést tartalmazó megállapodás megkötésére. Ezek az esetek többek között a következők:

Fizetésképtelenség (a bíróságokról szóló törvénykönyv 631. cikkének (1) bekezdése): A fizetésképtelenség megállapítására illetékes kereskedelmi bíróság azon hely bírósága, amely a kereskedő üzleti tevékenységének fő helye, illetve jogi személy esetében székhelyének helye a fizetésképtelenség bejelentésének vagy a bírósági kérelem benyújtásának időpontjában. Másodlagos fizetésképtelenség: a fizetésképtelen személy vonatkozó üzleti tevékenysége helye szerint illetékes kereskedelmi bíróság. Több telephely esetén az a bíróság illetékes, amelyikhez a felperes először fordult a kérelmével.

A fizetőképesség helyreállítására irányuló eljárás (a bíróságokról szóló törvénykönyv 631. cikkének (2) bekezdése): Az illetékes bíróság azon hely kereskedelmi bírósága, amely az adós üzleti tevékenységének fő helye, illetve jogi személy esetében székhelyének helye a kérelem benyújtásának időpontjában.

Az adójogszabályok alkalmazásával kapcsolatos jogviták (632. cikk): Az adó beszédését végző iroda székhelye szerint illetékes fellebbviteli bíróság székhelyén működő helyi bíróság rendelkezik illetékességgel, ha pedig a jogvita nem adó beszédésével kapcsolatos, akkor az azon hely szerint illetékes bíróság, ahol a vitatott határozatot hozó adóhatóság székhelye található. Ha azonban az eljárás nyelve a német, az eupeni elsőfokú bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

A biztosítási intézkedésekkel és végrehajtási intézkedésekkel kapcsolatos jogviták (633. cikk): Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a biztosítási intézkedés helye szerinti bíróság az illetékes. Foglalásra való felhatalmazás (*saisie-arrêt/beslag onder derden*) esetén az érintett adós lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel. Ha az érintett adós lakóhelye Belgiumon kívül található vagy ismeretlen, az illetékes bíróság a foglalás végrehajtásának helye szerinti bíróság (lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 22. cikkének (5) bekezdését is).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Amint az fent már szerepelt, a 624. és 626. cikkben rögzített szabályokat ellenkező rendelkezés hiányában kell alkalmazni, és azoktól a felek szabadon eltérhetnek. A felek illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást köthetnek, amely szerint bármely jogvitát csak kijelölt elsőfokú bíróságok elé lehet terjeszteni.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 627–629. cikkében hivatkozott esetekben a jogvita felmerülése előtt nem lehet illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást kötni. A 630. cikk alapján azonban az ilyen megállapodások megengedettek a jogvita felmerülését követően.

A bíróságokról szóló törvénykönyv 631–633. cikkében ismertetett esetekben nem lehet illetékességi kikötést tartalmazó megállapodást kötni.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Az e kérdésre adandó válasz az 1. és 2. kérdésre adott válaszban található.

Linkek

A bíróságokról szóló törvénykönyv vonatkozó cikkei: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

Kattintson a *Législation consolidée/Geconsolideerde wetgeving* (egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok) linkre.

Válassza ki a *Code judiciaire/Gerechtigd Wetboek* (a bíróságokról szóló törvénykönyv) listaelemet a *Nature juridique/Juridische aard* (A jogszabály típusa) listából.

A *Mot(s)/Woord(en)* (kifejezés[ek]) mezőbe írja be az alábbi számot: 624.

Kattintson a *Recherche/Opzoeking* (Keresés) gombra.

Kattintson a *Liste/Lijst* (Listázás) gombra.

* Kattintson a *Justice de A à Z/Justitie van A tot Z* (Jog A-tól Z-ig) pontra.

* Válassza a *Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid* (Bíróságok: illetékesség) pontot.

Segítség az illetékes bíróság megtalálásához: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

Kattintson a *Compétence territoriale/Territoriale bevoegdheid* (Illetékesség) gombra.

Utolsó frissítés: 25/09/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.